

A Szerzői Jogi Szakértő Testület szakvéleményei

Fotórészletek jogosulatlan felhasználása

Ügyszám: SZJSZT -23/07/1.

A Megkereső által feltett kérdések:

1./ A szakértő állapítsa meg, hogy a felperes által készített falinaptárakon szereplő képek szerzői műnek fogadhatóak-e el.

2./ Állapítsa meg a szakértő, hogy a felperes által készített falinaptárakon szereplő képek, vagy azoknak egy-egy része került-e felhasználásra az alperesi promóciós anyagokban szereplő képekhez.

Az eljáró tanács szakvéleménye:

Ad.1. A szerzői jogról szóló 1999. évi LXXVI. törvény (a továbbiakban: Szt.) 1.§-ának rendelkezéseiből kiindulva vizsgáltuk meg a felperes által benyújtott eredeti falinaptárak egy-egy (összesen három) példányát, az azokon szereplő fotókat, abból a szempontból, hogy megfelelnek-e az Szt. 1.§-ban foglalt feltételeknek:

Az Szt. 1.§ (1) bekezdése szerint „Ez a törvény védi az irodalmi, tudományos és művészeti alkotásokat.” A megtekintett alkotások/fényképek művészeti alkotásnak minősülnek. Az 1.§ (2) bekezdése példálózó felsorolással jelöli meg a szerzői jogvédelem alá tartozó alkotásokat, s az i) pontba tartozik: „a fotóművészeti alkotás”.

Az 1.§ (3) bekezdése első mondata szerint: „A szerzői jogi védelem az alkotást a szerző szellemi tevékenységéből fakadó, egyéni, eredeti jellege alapján illeti meg.” A fotók egyéni és eredeti, s a peranyagból egyértelműen megállapítható, hogy azokat a felperes készítette.

A per adatai szerint a felek 1995-ben, tehát még az 1969. évi III. törvény hatálya alatt kötöttek megállapodást, s 1996-ban meg is jelentek az alperes által forgalmazott sörök reklámképeivel a falinaptárak. Tekintettel azonban arra, hogy a joggyakorlat és a jogtudomány korábban is egységes volt abban, hogy alkotásnak az önálló, eredeti (egyéni) gondolati tartalmat kifejező mű minősülhet – s esetünkben ilyenekről van szó – a kérdésre adott válasz mindkét szerzői jogi törvény hatálya alatt azonos: a képek szerzői műnek minősülnek, szerzői jogi védelem alá tartozó, magas színvonalú esztétikai követelményeknek is megfelelő, professzionális alkotásokról van szó.

Az alperesi beadványban szereplő „tárgyfotó” kifejezés nem dönti és nem is döntheti el azt a kérdést, hogy az adott kép szerzői jogi védelem alá tartozik-e, vagy sem. Egy adott tárgyról készülhet a szerzői jogvédelmet elérő szintű kép, s az is előfordulhat, hogy nem jön létre ilyen alkotás. Ez esetben a képek szerzője egyéni látásmódot is tükröző, nívós műveket hozott létre.

Ad.2. Erre a kérdésre is egyértelmű a válasz: a július-augusztusi, illetve a november-decemberi falinaptárakon szereplő képekből került a két sörrel telt pohár kiemelésre és jelentek meg a poharak az alattuk lévő alátét darabbal együtt, más – más háttér elé helyezve az étlapokba elhelyezett reklámképeken.

A sörrel teli poharak azonossága teljes körű az eredeti falinaptárakon és a promóciós anyagokon. Ez a körülmény szabad szemmel történt vizsgálattal is jól megállapítható, miután az közismert tény, hogy a sörhab formája a teli pohár tetején és az üvegpohár oldalán a vízcseppek elhelyezkedése akaratlagos úton nem ismételtető meg, a véletlen azonosság pedig kizárható. Ily módon más nem történhetett, mint a promóciós képek készítője a sörspoharak eredeti, a falinaptárakon szereplő képeit alkalmazva és más hátterek elé helyezve használta fel azokat.

A bírósági végzésben rögzítésre került, hogy alperes kizárólag a naptárakban és egy alkalommal volt jogosult megjeleníteni a képeket, így leszögezhető, hogy a promóciós anyagban megjelent pohárképek az alkotó hozzájárulása nélkül kerültek 2002-ben felhasználásra.

Az eljáró tanács megvizsgálta az idézés és az átdolgozás jogi lehetőségeit is. Az új Szjt. értelmében fotóművészeti alkotás felhasználása esetében a mű részletét nem lehet idézni, tehát szabad felhasználásról nem beszélhetünk (67.§ (5) bekezdés), továbbá az átdolgozás, - vagy erre másnak engedélyt adni - is a szerző kizárólagos joga.

Budapest, 2007. augusztus 28.

Dr. Debreczenyi Ferenc
a tanács elnöke

Dr. Győri Erzsébet
a tanács előadó tagja

Markovics Ferenc
a tanács szavazó tagja